

Εφετείο Αθηνών: 1450/1999, Τμήμα 5ο
Πηγή: Ε.Α.Ε.Δ 33/99 σ. 959

Εργατικό ατύχημα. Ευθύνη εργοδότη

Ο εργοδότης απαλλάσσεται κάθε υποχρέωσης προς αποζημίωση του παθόντος, όταν ο παθών από ατύχημα, που έγινε από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας του η εξ αφορμής αυτής υπάγεται στην ασφάλιση του ΙΚΑ. Ευθύνεται όμως σε ανάλογη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης εφ' όσον το ατύχημα οφείλεται σε πταίσμα του, η σε πταίσμα των προστηθέντων από αυτόν προσώπων.

Πρόεδρος: ο Πρόεδρος Εφετών κ. Αχ. Ζήσης

Εισηγητής: ο Εφέτης κ. Αλ. Φαίτας

Δικηγόροι: οι κ.κ. Στ. Γκιώνας και Νικ. Σκούφη

Από τις διατάξεις των άρθρων 34 παρ. 2 και 60 παρ. 3 του α.ν. 1846/1951 «περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων», συνδυαζόμενες και με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1, 3 του ν. 551/1914. όπως κωδικοποιήθηκε με το β.δ. από 24.7/25.8.1920, συνάγεται ότι, όταν ο παθών από ατύχημα που έγινε από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας του η εξ αφορμής αυτής υπάγεται στην ασφάλιση του ΙΚΑ, τότε ο εργοδότης απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση για αποζημίωση του. Ο παθών όμως έχει κατά του τελευταίου αξίωση για εύλογη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 914, 932 ΑΚ, εφόσον το ατύχημα οφείλεται σε πταίσμα του εργοδότη ή των προστηθέντων υπ' αυτού προσώπων (ΟΛ. ΑΠ 1117/1986, Ελ. Δ/νη 28.112, ΑΠ 1720/1997, ΕΕΔ 58.135, ΑΠ 1029/1993. ΕΕΔ 54.325).

Από τις ένορκες καταθέσεις των δύο μαρτύρων που εξετάστηκαν στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου και περιλαμβάνονται στα ταυτόριθμα με την εκκαλούμενη πρακτικά συνεδρίασής του και από τα έγγραφα που οι διάδικοι νομίμως προσκομίζουν και επικαλούνται, αποδεικνύονται τα εξής: Με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου που συνομολογήθηκε άτυπα μεταξύ των διαδίκων, η ενάγουσα, που υπάγεται στην ασφάλεια του ΙΚΑ. προσλήφθηκε την 3.7.1992 από την πρώτη των εναγομένων ομόρρυθμη εταιρία, ομόρρυθμο μέλος, διαχειριστής και νόμιμος εκπρόσωπος της οποίας τυγχάνει ο δεύτερος τούτων, προκειμένου να απασχοληθεί στο εργοστάσιο λευκοσιδηρουργίας και μεταλλοτυπίας αυτής ως βοηθός πρεσαδόρου. Απασχολούνταν όμως από την αρχή ως χειρίστρια πρέσας και μάλιστα σε μηχάνημα παλαιού τύπου, κακώς συντηρημένο. Η πρέσα αυτή λειτουργούσε αποκλειστικά με τη χρήση ποδομοχλού, αν και ήταν εφοδιασμένη εκ κατασκευής με σύστημα δύο χειρομοχλών, το οποίο όμως ήταν μονίμως εξουδετερωμένο. Η ενάγουσα τροφοδοτούσε με το δεξιό της χέρι την πρέσα με ελάσματα, τα οποία μετά την διάτρηση και διαμόρφωση τους απομάκρυνε με το αριστερό της χέρι. Περί την 20.00 ώρα της 12.10.1992, ενώ εκτελούσε την πιο πάνω εργασία, το αριστερό της χέρι βρέθηκε στη διαδρομή του πιάστρου, το οποίο, μετά από ακούσια ενεργοποίηση του ποδομοχλού, κατήλθε με δύναμη και της απέκοψε την ονυχοφόρο και τις δεύτερες φάλαγγες του δείκτη, μέσου και παραμέσου δακτύλων του αριστερού της χεριού. Μεταφέρθηκε στο Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «ΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ», όπου έγινε διαμόρφωση των κολοβωμάτων των τριών δακτύλων (βλ. υπ' αριθ. 801/5.5.1993 βεβαίωση διευθύντριας τμήματος πλαστικής χειρουργικής άνω νοσοκομείου). Ο ακρωτηριασμός των τριών δακτύλων της ενάγουσας οφείλεται στην αποκλειστική υπαιτιότητα του δεύτερου των εναγομένων Α.Β., ομόρρυθμου μέλους, διαχειριστή και εκπροσώπου της πρώτης τούτων ομόρρυθμης εταιρίας, ο οποίος δεν έλαβε τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας που προβλέπονται από τα άρθρα 86 του ΠΔ της 14.3.1934 «περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και υπαλλήλων των πάσης φύσεως βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργοστασίων, εργαστηρίων κ.λπ.» και 5 του ΠΔ 152/1978 «περί μέτρων υγιεινής και ασφαλείας των εργαζομένων εις πιεστήρας δι' έκκεντρον και παρομοίας τοιαύτας». Συγκεκριμένα, παρέλειψε να αποκαταστήσει τη βλάβη των δύο χειρομοχλών της πρέσας που απασχολούνταν η ενάγουσα, η λειτουργία των οποίων παρείχε περισσότερα εχέγγυα ασφαλείας από τη χρήση του ποδομοχλού. Ο ποδομοχλός αυτός δεν έφερε, όπως θα

έπρεπε, προστατευτικό κέλυφος, που να αποτρέπει την ακούσια ενεργοποίηση του. Για την αποτροπή της ελεύθερης εισόδου των χειρών του χειριστή στην επικίνδυνη περιοχή διαδρομής του πιάστρου δεν μερίμνησε να υπάρχουν κλειστές παντελώς μήτρες, σταθερή περίφραξη και κινητά κιγκλιδώματα που να περικλείουν την επικίνδυνη περιοχή και να επιτρέπουν την κίνηση του πιάστρου μόνο μετά τη λήψη της θέσης προστασίας από αυτά. Υπήρχε μόνο μια αυτοσχέδια διάταξη, που παρείχε ανεπαρκή κάλυψη της επικίνδυνης περιοχής και δεν επιδρούσε καθόλου στη λειτουργία της πρέσας (βλ. από 5.2.1993 έκθεση έρευνας του τεχνικού επιθεωρητή του Υπουργείου Εργασίας Ε.Κ.). Ας σημειωθεί ότι στην ενάγουσα, η οποία ήταν επαναπατρισθείσα από τη Ρωσία εργάτρια (γαζώτρια), ανατέθηκαν εξυπαρχής καθήκοντα χειρίστριας πρέσας, χωρίς να της παρασχεθεί επαρκής ενημέρωση. Το πιο πάνω ατύχημα τυγχάνει εργατικό, κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 551/1915, όπως κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24.7/25.8.1920. αφού επήλθε από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας της ενάγουσας. Επέφερε δηλαδή σ' αυτή βλάβη, η οποία ήταν αποτέλεσμα βίαιης και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου, που δεν θα ελάμβανε χώρα χωρίς την εργασία και την εκτέλεση της (Ολ. ΑΠ 1287/1986). Όπως προαναφέρθηκε, το ατύχημα τούτο οφείλεται στην αποκλειστική αμέλεια του δεύτερου των εναγομένων, προστηθέντος οργάνου της πρώτης εναγομένης ομόρρυθμης εταιρίας, γι' αυτό και ο περί αποκλειστικής υπαιτιότητας της ενάγουσας, διαφορετικά συνυπαιτιότητας αυτής (κατά ποσοστό 95%), ισχυρισμός των ανωτέρω, είναι αβάσιμος και απορριπτέος. Η ενάγουσα κατά το χρόνο του ατυχήματος ήταν 31 ετών, άγαμη, με μοναδικό εισόδημα την αμοιβή από την εργασία της. Αλλά και η εναγομένη ομόρρυθμη εταιρία βρίσκονταν σε κακή οικονομική κατάσταση. Κηρύχτηκε σε κατάσταση πτώχευσης με την 1131/1997 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, έπαυσαν όμως οι εργασίες της πτώχευσης για έλλειψη ενεργητικού, με την 2967/1997 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου. Γι' αυτό, νομίμως στρέφεται κατ' αυτής και του ομόρρυθμου εταίρου της η ενάγουσα, αφού κατά το άρθρο 637 του Εμπ. Νόμου, «κηρυχθείσης της παύσεως των εργασιών της πτωχεύσεως, οι πιστωταί αναλαμβάνουν την ενάσκηση των ατομικών αυτών δικαιωμάτων κατά τε του προσώπου και της περιουσίας του πτωχεύσαντος». Εξαιτίας του πιο πάνω εργατικού ατυχήματος η ενάγουσα υπέστη σημαντικό βαθμό ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας δικαιούται χρηματική ικανοποίηση (914, 932 ΑΚ). Το δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα και το είδος του τραυματισμού της ηλικίας 31 ετών τότε ενάγουσας, άγαμης, που επιδρά στην διάγνωση αποκατάσταση της, τις άνω συνθήκες τέλεσης του ατυχήματος, το βαθμό υπαιτιότητας του δευτέρου των εναγομένων, προστηθέντος οργάνου της πρώτης τούτων, την οικογενειακή και κοινωνική κατάσταση της ενάγουσας, καθώς και την οικονομική θέση των διαδίκων μερών (ΑΠ 609/1992. Ελ. Δ/νη 34.1068), καθορίζει αυτή (μετ' αφαίρεση του ποσού των δραχμών 1.000, που επιφυλάχθηκε να ασκήσει αυτή ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων) στο εύλογο ποσό των δραχμών 2.500.000.